PIRKANMAAN KÄRÄJÄOIKEUS
Kelloportinkatu 5 A
33100 Tampere

LAUSUNTO
10.9.2025

LAKIVALIOKUNNALLE

Asia: Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi rikoslain 17 ja 20 luvun muuttamisesta

Viite: Lakivaliokunta 12.9.2025/HE 61/2025 vp/ Asiantuntijapyyntö

Lakivaliokunta on esittänyt Pirkanmaan käräjäoikeudelle asiantuntijapyynnön hallituksen esityksestä rikoslain 17 ja 20 luvun muuttamisesta.

Esityksessä ehdotetaan lisättäväksi rikoslain 17 lukuun uusi säännös koskien väkivaltakuvauksen hallussapitoa ja 20 lukuun uusi säännös koskien törkeää lasta seksuaalisesti esittävän kuvan hallussapitoa.

Pirkanmaan käräjäoikeus ottaa kantaa hallituksen esityksessä ehdotettuihin muutoksiin käräjäoikeuden toiminnan näkökulmasta. Hallituksen esityksessä ehdotetut muutokset ovat tarpeellisia, hyvin perusteltuja ja kannatettavia. Ne vastaavat osaltaan teknologian kehityksen mukanaan tuomiin haasteisiin ja ongelmiin, mitkä johtuvat kyseisenlaisen materiaalin tuottamisen ja saatavuuden helppoudesta.

Väkivaltakuvauksen hallussapitoa koskevan ehdotetun säännöksen osalta käräjäoikeus toteaa, että yksityiskohtaisissa perusteluissa on otettu huomioon aikaisemman lausuntopalautteen esiin tuomia mahdollisia ongelmia; muun muassa raa'an väkivallan käsite ja sen tulkinta. Perustelujen viittaus levittämistä koskevan rikoslain 17 luvun 17 §:n hallituksen esitykseen on johdonmukainen ja antaa tukea lainsoveltajalle. Lainkäyttäjän näkökulmasta erilaisia tulkintatilanteita voi syntyä myös arvioitaessa rajoitussäännöstä, esimerkiksi "ilmeisen taiteellinen arvo". Vastaavanlainen rajoitussäännös sisältyy kuitenkin jo voimassa olevan väkivaltakuvauksen levittämisen säännökseen, eli sinänsä asia ei kuitenkaan ole täysin uusi.

Törkeän lasta seksuaalisesti esittävän kuvan hallussapidon osalta voidaan pitää johdonmukaisena ratkaisuna sitä, että kvalifiointiperusteet ovat samankaltaisia kuin törkeän levittämisrikoksen perusteet (lapsen erityisen nuori ikä, erityisen nöyryyttävä kohtelu) ja että perusteluissa on viitattu levittämisrikosta koskevan lainkohdan esitöihin. Tämä voi helpottaa lainsoveltajan työtä ja voi olla omiaan yhdenmukaistamaan oikeuskäytäntöä.

Mitä tulee hallituksen esityksessä lausuttuun vaikutuksiin **rikosprosessin kustannuksista**, todetaan vielä, että väkivaltakuvauksen hallussapito olisi uusi rangaistussäännös, joten se lisäisi yleisissä tuomioistuimissa käsiteltävien asioiden määrää.

Törkeää lasta seksuaalisesti esittävän kuvan hallussapitoa koskevan säännös puolestaan lisää pakkokeinojen käytön alaa ja siten jossain määrin myös pakkokeinoasioita. Hallituksen esityksessä on arvioitu, että rikosprosessin toimijoille aiheutuva työmäärän lisäys ei olisi niin merkittävä, että se edellyttäisi lisäre-

sursseja. Käräjäoikeus toteaa, että ehdotettujen lainmuutosten vaikutusta rikosprosessin toimijoiden työmäärään on vaikea arvioida etukäteen ja tilannetta on syytä seurata.

Joka tapauksessa on muistettava, että viime vuosina on toteutettu lukuisia lainmuutoksia, joiden on arvioitu lisäävän käräjäoikeuksien työmäärää vain vähäisessä määrin, mutta missään ei ole otettu huomioon, että näiden yksittäisten säädösmuutosten kokonaisvaikutus käräjäoikeuksien työmäärään saattaa olla hyvinkin merkittävä. Yksittäisten säädösmuutosten yhteenlaskettuja kokonaisvaikutuksia tulisikin seurata ja huolehtia siitä, että käräjäoikeuksille taataan riittävät resurssit vastaamaan lisääntynyttä työmäärää. Muussa tapauksessa seurauksena on käsittelyaikojen pidentyminen entisestään.

Käräjätuomari Leena Kinnunen